2. Artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 skal fortolkes således, at den kompetente medlemsstats forsikringsinstitution ikke kan anvende det i den nationale lovgivning indeholdte territorialitetsprincip på invalidepension.

I sag 92/81

angående en anmodning, som Belgiens Cour de Cassation i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

ANTONIA CAMERA, GIFT CARACCIOLO, Arasi (Reggio Calabria, Italien), via San Nicola 22,

kassationsappellant,

mod

1. INSTITUT NATIONAL D'ASSURANCE MALADIE-INVALIDITÉ, Bruxelles, avenue de Tervuren 211,

og

2. UNION NATIONALE DES MUTUALITÉS SOCIALISTES, Bruxelles, rue Saint-Jean 32-38,

kassationsindstævnte,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordninger nr. 3/1958 af 25. september 1958 om vandrende arbejdstageres sociale sikring og nr. 4/1958 af 3. december 1958 om gennemførelse og supplering af forordning nr. 3/1958,

har

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden O. Due, dommerne A. Chloros og F. Grévisse,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: J. A. Pompe, assisterende justitssekretær

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt de indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

A. Camera arbejdede i perioden 1964-1965 i Belgien. Den 12. juli 1965 blev hun erklæret uarbejdsdygtig, og hun fik tildelt ydelser, indtil det kunne fastslås, om hendes uarbejdsdygtighed ville blive varig.

På hendes anmodning tillod den rådgivende læge ved hendes forsikringsinstitution hende at tage ophold i Italien fra 15. november 1965 til 14. december 1965.

Da hun herefter blev indkaldt af forsikringsinstitutioner for at gennemgå en helbredsundersøgelse den 30. december 1965, udeblev hun, idet hun meddelte institutionen, at hun den 5. januar 1966 var blevet erklæret for rask af den italienske sygesikringsinstitution, der var kompetent ifølge den i 1950 mellem Belgien og Italien indgåede administrative overenkomst. A. Camera bad samtidig den belgiske forsikringsinstitution om at udstede blanket F 37, for at hun i medfør af artikel 22, stk. 3, i forordning nr. 4 i Italien kunne få udbetalt ydelser i anledning af sygdom. Hun har ikke siden fået udbetalt ydelser.

A. Camera anfægtede herefter gyldigheden af den hende tilsendte meddelelse om, at det var blevet besluttet at standse udbetalingen af ydelserne, og hun har anført, at under alle omstændigheder indeholdt meddelelsen ikke nogen oplysning om hendes klagemuligheder. Hun hævdede ligeledes, at hun stadig ikke var i stand til at gå på arbejde.

Den 31. januar 1966 indgav hun en ansøgning om invalidepension til den italienske institution, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS). Ansøgningen blev i overensstemmelse med forordningerne nr. 3 og 4 videresendt til den belgiske institution, Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI).

A. Camera blev herefter erklæret invalid af det hertil kompetente belgiske organ, Conseil médical de l'invalidité (CMI) i den belgiske lovgivnings forstand (artikel 56, stk. 1, i lov af 9. 8. 1963).

Imidlertid blev A. Camera's ansøgning af 31. januar 1966 om invalidepension afvist af INAMI den 12. maj 1969 med den begrundelse, at hun, skønt hun var forsikret i Belgien, hverken havde ansøgt om eller udtømt sin ret til kontantydelser under sygesikringsordningen.

A. Camera anlagde herefter sag ved tribunal du travail de Bruxelles med påstand om tilbagekaldelse af INAMI's ovennævnte afgørelse og om invalidepension ifølge fællesskabsreglerne, men

rettens dom af 7. maj 1976 gav hende ikke medhold. Denne afgørelse appellerede hun til Cour du travail de Bruxelles, der ved dom af 24. november 1976 ligeledes afviste at tage hendes påstand til følge.

Cour du travail udtalte, at da A. Camera ikke siden 6. januar 1966 havde modtaget ydelser under syge- og invalideforsikringsordningen, var hun ikke længere omfattet af bestemmelserne i den administrative overenskomst af 20. oktober 1950. Overenskomsten, der bl.a. fastlægger betingelserne for erklæring om uarbejdsdygtighed, var forblevet i kraft mellem Italien og Belgien i medfør af artikel 6, stk. 1 og 2, i forordning nr. 4. Som følge heraf var A. Camera udelukkende omfattet af belgisk ret, hvorfor hun var forpligtet til at anmelde en eventuel ny uarbejdsdygtighed til sin belgiske forsikringsinstitutions rådgivende læge. Da appellanten havde indgivet sin ansøgning til den italienske institution, havde hun således ikke anvendt den i den belgiske lovgivning fastsatte procedure. Cour du travail udtalte yderligere, at artikel 70, stk. 1, i lov af 9. august 1963, som indførte territorialprincippet under alle omstændigheder udelukker tildeling af sygesikringsydelser,

»når den forsikrede ikke rent faktisk befinder sig på belgisk territorium på det tidspunkt, da ydelserne ønskes udbetalt, eller når behandlingen er modtaget uden for det nationale territorium«.

Sagen blev indbragt for den belgiske kassationsdomstol, der inden pådømmelsen af kassationsbegæringens to primære anbringender i), at artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 udelukker anvendelsen af territorialprincippet, og ii), at artikel 83 i forordning nr. 4 har medført, at den administrative overenskomst mellem Belgien og Italien ikke kan anvendes, har truffet afgørelse om at forelægge Domstolen følgende tre spørgsmål:

»1. Må det — med henblik på det forhold, at en arbejdstager, som modtager kontantydelser i medfør af syge- og invalideforsikringen i én af Det europæiske Fællesskabs medlemsstater, har fået tilladelse til at tage ophold i en anden medlemsstat for dér at modtage behandling og forbliver i denne anden stat efter udløbet af den fastsatte frist under omstændigheder, der er uforenelige med hjemlandets lovgivning og en administrativ overenskomst, som er afsluttet mellem de to stater, og som i henhold til EØF-forordningerne nr. 3 og 4 om vandrende arbejdstageres sociale sikring fortsat var gældende — antages, at artikel 83 i nævnte forordning nr. 4 skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke alene er gældende for den dato, på hvilken en erklæring eller en ankeskrivelse må anses for at være indgivet til rette myndighed, institution eller organ, men også for, om ansøgningen er forskriftsmæssigt indgivet, når den rettes til en myndighed, en institution, eller et organ i en anden medlemsstat end den, hvis myndighed, institution eller organ har kompetence til at tage stilling til ansøgningen?

2. Hvis det første spørgsmål besvares bekræftende: skal bestemmelsen fortolkes således, at en ansøgning, som er indgivet under omstændigheder som ovenfor anført, skal anses for at være gyldig, skønt ansøgeren

ifølge lovgivningen i den stat, hvorunder den kompetente myndighed hører, opholdt sig ubeføjet i den anden stat?

3. Er bestemmelserne i artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring i samme tilfælde til hinder for, at hjemlandets forsikringsinstitution bringer det territorialitetsprincip for ydelserne, der er fastsat i den nationale lovgivning — i det foreliggende tilfælde i artikel 70, stk. 1, i den belgiske lov af 9. august 1963 — i anvendelse?«

Forelæggelsesdommen af 6. april 1981 er registreret på Domstolens justitskontor den 16. april 1981.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg den 29. juni 1981 af kassationsappellanten A. Camera, ved advokat A. Bayart, den 3. juli 1981 af Institut national d'assurance maladie-invalidité, ved advokat A. Houtekier, og den 24. juni 1981 af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Jean Amphoux som befuldmægtiget, bistået af advokat G. Vandersanden, Bruxelles.

Ved kendelse af 26. oktober 1981 har Domstolen henvist sagen til anden afdeling.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (anden afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokol vedrørende statutten for EØF-Domstolen

1. Sagsøgeren i hovedsagen, A. Camera, har anført, at ifølge artikel 83 i forordning nr. 4 og Domstolens dom i sag 108/75 (Balsamo mod INAMI), bør det første spørgsmål besvares bekræftende.

For så vidt angår det andet spørgsmål, har sagsøgeren gjort gældende, at artikel 83 i forordning nr. 4 ikke indeholder nogen undtagelsesbestemelse for personer, der i strid med forskrifterne opholder sig i en anden medlemsstat end den kompetente myndigheds. Hvis den pågældende persons »retsstridige« ophold i en anden stat ikke skyldes et ønske om svig, men kun et manglende kendskab til samtlige gældende bestemmelser, således som det er tilfældet i den foreliggende sag, ville det derfor være i strid med Fællesskabets socialsikringsordning for vandrende arbejdstagere at fratage den pågældende rettighederne efter forordningens artikel 83.

Med hensyn til det tredje spørgsmål har sagsøgeren i hovedsagen ligeledes foreslået, at det besvares bekræftende i analogi med de betragtninger, der er fremført vedrørende besvarelsen af andet spørgsmål.

2. Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI), sagsøgte i hovedsagen, har i sine skriftlige indlæg foretaget en gennemgang af artikel 83 i forordning nr. 4 og artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3.

Med hensyn til artikel 83 har INAMI anført, at den ikke vedrører ansøgningens forskriftsmæssige karakter, men kun det tidspunkt, som skal anses som dato for indgivelse af ansøgninger.

Følgelig bør det første spørgsmål besvares benægtende.

Endvidere har INAMI hævdet, at A. Camera på grund af, at hun i strid med forskrifterne havde taget ophold i Italien, ikke var omfattet af bestemmelserne i fællesskabsordningen. Institutionen bemærker, at A. Camera ikke har genoptaget sit arbejde, efter at den italienske institution, INPS, havde erklæret hende i stand dertil, hvilket medførte dels, at hun mistede sin egenskab som forsikret i Belgien, dels, at hun ikke erhvervede egenskab som forikret i henhold til den italienske ordning. Intitutionen tilføjer, at hun heller ikke på noget tidspunkt anmeldte en eventuel ny uarbejdsdygtighed til sin forsikringsinstitution. Efter INAMI's opfattelse følger det heraf, at den betydning, som sagsøgeren ønsker at tillægge artikel 83 i forordning nr. 4, er i strid med de andre bestemmelser i fællesskabsordningen.

For så vidt angår rækkevidden af artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3, har INAMI gjort gældende, at den ikke finder anvendelse på invalideforsikring. Udtrykket »pensioner« omfatter ikke sygesikringsydelser. A. Camera, der blev erklæret uarbejdsdygtig den 12. juli 1965, kunne ikke gøre krav på ydelser i medfør af den belgiske invalideforsikring. I januar 1966 fik hun tildelt den foreløbige ydelse, og efter INAMI's opfattelse burde hun igen have ansøgt om tildeling af disse ydelser i tilfælde af, at hun eventuelt igen var blevet uarbejdsdygtig efter udstedelsen af erklæringen om, at hun kunne genoptage arbejdet. Følgelig foreslår INAMI, at det tredje spørgsmål besvares benægtende.

3. I sine indledende bemærkninger har Kommissionen anført, at A. Camera's ophold i Italien var imod forskrifterne, for så vidt hun opholdt sig der uden godkendelse fra sin belgiske forsikringsinstitution. Efter Kommissionens mening er spørgsmålet derfor, om en ansøgning om udbetaling af kontantydelser i anledning af sygdom eller en sag, anlagt i tilfælde af afvisning af ansøgningen, under de foreliggende omstændigheder kan antages til realitetsbehandling.

For så vidt angår fortolkningen af artikel 83 i forordning nr. 4, har Kommissionen gjort gældende, at denne bestemmelse har til formål at forenkle de administrative formaliteter for de vandrende arbejdstagere. Bestemmelsens eneste formål er at sikre, at ansøgninger eller ankeskrivelser er forskriftsmæssige, for så vidt deres indgivelse til et organ i en anden medlemsstat skal anses som indgivelse til det rette organ.

Efter Kommissionens opfattelse forudsætter besvarelsen af de første to spørgsmål en fortolkning af artikel 19, stk. 2 og 3, i forordning nr. 3, da den administrative overenskomst mellem Belgien og Italien, som ligger til grund for de første to spørgsmål, er indeholdt i bilag 6 til forordning nr. 4, og den træder derfor udelukkende i stedet for gennemførelsesbestemmelserne i denne forordnings artikel 19.

Kommissionen har gjort gældende, at efter artikel 19, stk. 2, er bevarelsen af retten til såvel naturalydelserne som kontantydelserne afhængig af en godkendelse fra den kompetente institution. Under henvisning til en analogi fra Domstolens dom i Pierik-sagen (sag 117/1978, dom af 16. marts 1978, Sml. 1978, s. 825) har Kommissionen anført, at den kompetente institutions beføjelse til at nægte godkendelse er begrænset af selve formålet med fællesskabsordningen, nemlig at sikre arbejdstageren den efter hans tilstand fornødne behandling i en hvilken som helst medlemsstat.

Heraf følger efter Kommissionens opfattelse, at i det omfang kontrollen med modtagerens uarbejdsdygtighed kan gennemføres i medfør af fællesskabsbestemmelserne eller i medfør af bilaterale bestemmelser, er det ikke længere berettiget at stille krav om godkendelse, da dette ville være i strid med princippet i EØF-traktatens artikel 51, litra b). Hvis artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 3, fortolkes således, at der kræves godkendelse fra den kompetente institution for at bevare retten til kontantydelser bringes traktatens grundlæggende formål i fare i socialsikringsordningen, for så vidt hensigten er at sikre de bedst mulige betingelser for den frie bevægelighed og beskæftigelsen af Fællesskabets arbejdstagere.

For så vidt angår det tredje spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 10, st. 1, i forordning nr. 3, har Kommissionen anført, at den ikke kan anvendes på den foreliggende sag, da artiklen udelukkende omfatter pensioner og ydelser ved dødsfald, mens der i den foreliggende sag er tale om kontantydelser i anledning af sygdom.

Under alle omstændigheder mener Kommissionen, at den nævnte artikel har til formål at beskytte de pågældende mod tab som følge af, at de skifter opholdssted fra en medlemsstat til en anden. Selv om den nationale lovgivning gør ydelserne afhængig af opholdsstedet, kan det forhold, at den pågældende er bosat på en anden medlemsstats territorium følgelig ikke berettige, at en ydelse ændres, inddrages eller stilles i bero.

Kommissionen har således konkluderet som følger:

»Besvarelsen af de af Cour de Cassation forelagte spørgsmål kan i virkeligheden begrænses til en fortolkning af artikel 19, stk. 2 og 6, i forordning nr. 3. Disse bestemmelser sikrer, at de arbejdstagere, som er bosat på en anden medlemsstats territorium end den kompetente stats, bevarer retten til kontantydelser i anledning af sygdom, for så vidt de betingelser, der ikke vedrører den pågældendes ophold på den sidstnævnte medlemsstats territorium, opfyldes, og at han underkaster sig den til dette formål fastsatte kontrol.

Den omstændighed, at arbejdstageren har forlænget sit ophold ud over den af den kompetente institution godkendte periode, kan ikke påvirke gyldigheden af en ansøgning om at blive erklæret uarbejdsdygtig eller af et søgsmål anlagt med det formål at omstøde en erklæring om, at arbejdstageren er i stand til at genoptage arbejdet«.

III — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 3. december 1981 har Institut national d'assurance maladie-invalidité, ved advokat A. Houtekier med møderet for Cour de Cassation, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved J. Amphoux som befuldmægtiget, bistået af advokat G. Vandersanden, Bruxelles, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 28. januar 1982.

Præmisser

1 Ved kendelse af 6. april 1981, indgået til Domstolen den 16. april s. å., har Belgiens Cour de cassation i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordninger nr. 3 af 25. september 1958 om vandrende arbejdstageres sociale sikring (JO 1958, s. 561) og nr. 4 af 3. december 1958 om gennemførelse og supplering af forordning nr. 3/1958 (JO 1958, s. 597). Disse spørgsmål blev rejst under behandlingen af den kassationsanke indbragt mod en af Cour du travail de Bruxelles afsagt dom, som stadfæstede en dom afsagt af tribunal du travail de Bruxelles, der ikke havde givet Antonia Camera medhold i hendes påstand om, at Institut national d'assurance maladie-invalidité (herefter benævnt INAMI) skulle udbetale hende en invalidepension.

2 Den 12. juli 1965 blev kassationsappellanten A. Camera erklæret uarbejdsdygtig i Belgien. Den 9. november 1965 tillod den læge, der var tilknyttet hendes forsikringsinstitution (Union nationale des mutualités socialistes) hende at tage ophold i Italien en måned fra 15. november til 14. december 1965. Da hun ikke var vendt tilbage til Belgien ved udløbet af den af tilladelsen omfattede periode, mødte hun ikke til den helbredsundersøgelse den 30. december 1965, som var foreskrevet af hendes forsikringsinstitutions læge. Efter en undersøgelse, som blev foretaget den 5. januar 1966 af den italienske sygesikringsinstitution, Istituto nazionale della previdenzia sociale (herefter benævnt INPS), der var kompetent ifølge den den 20. oktober 1950 mellem Belgien og Italien indgåede administrative overenskomst blev hun atter erklæret arbejdsdygtig, og fra samme dato ophørte udbetalingen af ydelser til hende. Den 31. januar 1966 indgav hun via INPS i medfør af forordningerne nr. 3 og 4 en ansøgning om invalidepension til INAMI. Derimod anfægtede A. Camera ikke selve beslutningen om at afbryde udbetalingen af hendes ydelser og hævdede heller ikke, at hendes uarbejdsdygtighed var af vedvarende karakter. Den 26. november 1966 blev hendes invaliditet anerkendt i Italien. Hendes ansøgning om udbetaling af en invalidepension blev imidlertid afvist den 31. maj 1968 af INAMI, som havde fået den forelagt, med den begrundelse, at hun havde opholdt sig i Italien uden forudgående tilladelse fra sin rådgivende læge. Afvisningen blev stadfæstet den 12. maj 1969 med den nye begrundelse, at ansøgeren ikke som forsikret

efter belgisk lovgivning havde udnyttet eller udtømt den ret til udbetaling af sygesikringsydelser, hun havde ifølge den belgiske lov af 9. august 1963.

3 Den dom, Cour du travail de Bruxelles afsagde som appelinstans, stadfæstede Tribunal du travail's dom, som ikke havde givet A. Camera medhold. Cour du travail udtalte i dommen, at da hun ikke havde modtaget ydelser under syge- og invalideforsikringsordningen efter den 6. januar 1966, kunne hun ikke længere anses for at være omfattet af den administrative overenskomst af 20. oktober 1950 mellem Belgien og Italien, der fortsat var gældende i medfør af artikel 6, stk. 1 og 2, i forordning nr. 4, som fastlægger betingelserne for erklæring om uarbejdsdygtighed. Som følge heraf var hun efter Cour du travail's opfattelse udelukkende undergivet den belgiske lovgivning, da hun indgav sin ansøgning om invalidepension til INPS. Cour du travail udtalte endvidere, at efter belgisk lov var ansøgningen om invalidepension ikke forskriftsmæssig, idet ansøgeren ikke havde meddelt sin nye uarbejdsdygtighed til sin forsikringsinstitution i Belgien, og idet hun under alle omstændigheder ikke var berettiget til at modtage ydelser for uarbejdsdygtighed i medfør af artikel 70, stk. 1, i den pågældende belgiske lov, som følger territorialitetsprincippet for så vidt angår sygesikringsydelser.

4 I kassationsankesagen har A. Camera blandt andet gjort gældende, at i medfør af artikel 83 i forordning nr. 4 måtte ansøgningen om invalidepension, som hun indgav til INPS, og som indeholdt erklæringen om uarbejdsdygtighed, sidestilles med en erklæring til den kompetente belgiske myndighed, samt at territorialitetsprincippet var blevet uanvendeligt, idet det var i strid med artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3.

5 For at afgøre dette problem har Cour de cassation forelagt Domstolen følgende tre præjudicielle spørgsmål:

1. Må det — med henblik på det forhold, at en arbejdstager, som modtager kontantydelser i medfør af syge- og invalideforsikringen i én af Det europæiske Fællesskabs medlemsstater, har fået tilladelse til at tage ophold i en anden medlemsstat for dér at modtage behandling og forbliver i denne anden medlemsstat efter udløbet af den fastsatte frist under omstændigheder, der er uforenelige med hjemlandets lovgivning og en administrativ overenskomst, som er afsluttet mellem de to stater, og som i henhold til

EØF-forordningerne nr. 3 og 4 om vandrende arbejdstageres sociale sikring fortsat var gældende — antages, at artikel 83 i nævnte forordning nr. 4 skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke alene er gældende for den dato, på hvilken en erklæring eller en ankeskrivelse må anses for at være indgivet til rette myndighed, institution eller organ, men også for, om ansøgningen er forskriftsmæssigt indgivet, når den rettes til en myndighed, en institution, eller et organ i en anden medlemsstat end den, hvis myndighed, institution eller organ har kompetence til at tage stilling til ansøgningen?

2. Hvis det første spørgsmal besvares bekræftende: skal bestemmelsen fortolkes således, at en ansøgning, som er indgivet under omstændigheder som ovenfor anført, skal anses for at være gyldig, skønt ansøgeren ifølge lovgiveren i den stat, hvorunder den kompetente myndighed hører, opholdt sig ubeføjet i den anden stat?

3. Er bestemmelserne i artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring i samme tilfælde til hinder for, at hjemlandets forsikringsinstitution bringer det territorialitetsprincip for ydelserne, der er fastsat i den nationale lovgivning — i det foreliggende tilfælde i artikel 70, stk. 1, i den belgiske lov af 9. august 1963 — i anvendelse?

Første og andet spørgsmål

6 Artikel 83 i forordning nr. 4, som Cour de cassation's første spørgsmål vedrører, lyder således: »Den dato, på hvilken ansøgninger, erklæringer eller ankeskrivelser er indgivet til en myndighed, en institution eller i øvrigt til et organ i en anden medlemsstat, skal anses som datoen for indgivelse til rette myndighed, institution eller organ«.

7 Det fremgår af selve formuleringen af denne bestemmelse, at den vedrører ansøgninger indgivet af vandrende arbejdstagere. Formålet er dels at forenkle de administrative formaliteter for de vandrende arbejdstagere, idet de administrative procedurer i de enkelte medlemsstater er meget komplicerede, dels at undgå, at de pågældende arbejdstagere fratages deres rettigheder udeluk-

kende på grund af administrative formaliteter. I medfør af artikel 83 i forordning nr. 4 har indgivelsen af en ansøgning til en myndighed, en institution eller et organ i en anden medlemsstat end den, som skal præstere ydelsen, samme virkning, som hvis ansøgningen var blevet indgivet direkte til sidstnævnte stats kompetente myndighed.

8 Derimod kan man ikke tillægge artiklen en sådan betydning, at den udover de administrative formelle spørgsmål også gælder for de materielle regler, der anvendes på området.

9 Disse spørgsmål må altså besvares således, at artikel 83 i forordning nr. 4 skal fortolkes således, at indgivelsen af en ansøgning til en myndighed, en institution eller et organ i en anden medlemsstat end den, der skal præstere ydelsen, har samme virkning, som hvis ansøgningen var indgivet direkte til sidstnævnte stats kompetente myndighed. En sådan fortolkning er i øvrigt i overensstemmelse med systemet i forordning nr. 4, som på dette punkt blot har til formål at undgå, at vandrende arbejdstagere fortaber deres rettigheder udelukkende på grund af administrative formaliteter. Det følger heraf, at artikel 83 i forordning nr. 4 ikke vedrører de materielle regler, der anvendes på området.

10 Den omstændighed, at ansøgeren ifølge den kompetente stats lovgivning har opholdt sig ubeføjet i den stat, hvor ansøgningen indgives, har ingen betydning for den ovenfor givne besvarelse.

Tredje spørgsmål

11 Den nationale rets tredje spørgsmål er, om artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 er til hinder for, at institutionen i den kompetente stat, som skal præstere ydelsen, anvender det territorialitetsprincip, der er fastsat i denne stats nationale lovgivning, dvs., ifølge den nationale ret, i artikel 70, stk. 1, i den belgiske lov af 9. august 1963, hvori det hedder:

»Medmindre andet fastsættes ved kgl. anordning tilkendes de ydelser, der er fastsat i denne lov, ikke, når den begunstigede rent faktisk ikke befinder sig på belgisk område på det tidspunkt, da han ansøger om ydelserne, eller når den begunstigede har modtaget ydelser i anledning af sygdom uden for det nationale område . . .«

12 I henhold til artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 3 »kan pensioner og ydelser ved dødsfald, der udbetales i henhold til lovgivningen i én eller flere medlemsstater, ikke nedsættes, ændres, stilles i bero . . . som følge af, at modtageren er bosat på en anden medlemsstats område end den, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende«.

13 I medfør af artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 3 finder denne bestemmelse analog anvendelse på ydelser ved invaliditet.

14 Som allerede fastslået i Domstolens praksis, blandt andet i dom af 7. november 1973 (Smieja, sag 51/73, Sml. 1973, s. 1213) er formålet med artikel 10 at begunstige arbejdskraftens frie bevægelighed ved at beskytte de pågældende mod den forskelsbehandling, som flytningen af deres bopæl fra én medlemsstat til en anden kunne medføre. Det fremgår af dette princip, at den pågældende ikke blot bevarer sin ret til at modtage pension og andre ydelser, som han har erhvervet ret til i medfør af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, selv efter at have taget bopæl i en anden medlemsstat, men ligeledes at han ikke kan nægtes en sådan ret, udelukkende fordi han ikke har bopæl på området i den stat, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende.

15 Det skal yderligere tilføjes, at for så vidt angår sygesikringsydelserne, er dette spørgsmål reguleret i artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 3, som bestemmer, at en arbejdstager eller dermed ligstillet person, når han tager bopæl på en anden medlemsstats territorium, bevarer sin ret til ydelserne, men som samtidig stiller krav om »samtykke fra den kompetente myndighed, som skal tage behørigt hensyn til begrundelsen for flytningen«. Det skal

imidlertid understreges, at denne bestemmelse kun anvendes på ydelser ved sygdom, men ikke på ydelser ved invaliditet.

16 Det fremgår af det ovenfor anførte, at artikel 10, stk. 1, i Rådets forordning nr. 3 skal fortolkes således, at hjemlandets forsikringsinstitution ikke kan anvende det i den nationale lovgivning indeholdte territorialitetsprincip på invalidepension.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres.

18 Da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (anden afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Belgiens Cour de cassation ved kendelse af 6. april 1981, for ret:

1. **Artikel 83 i Rådets forordning nr. 4 af 3. december 1958 skal fortolkes således, at indgivelsen af en ansøgning til en myndighed, en institution, eller et organ i en anden medlemsstat end den, der skal præstere ydelsen, har samme virkning, som hvis ansøgningen var indgivet direkte til sidstnævnte stats kompetente myndighed.**

2. **Den omstændighed, at ansøgeren ifølge den kompetente stats lovgivning har opholdt sig ubeføjet i den stat, hvor ansøgningen indgives,**

har ingen betydning for det forhold, at indgivelsen af ansøgningen har samme virkning, som hvis den var indgivet direkte til hjemlandets kompetente myndighed.

3. **Artikel 10, stk. 1, i Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958 skal fortolkes således, at hjemlandets forsikringsinstitution ikke kan anvende det i den nationale lovgivning indeholdte territorialitetsprincip på invalidepension.**

Due Chloros Grévisse

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. juni 1982.

Justitssekretæren
efter bemyndigelse

H. A. Rühl
Ekspeditionssekretær

O. Due
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT P. VERLOREN VAN THEMAAT FREMSAT DEN 28. JANUAR 1982 [1]

Høje Domstol.

1. Indledning

Den 12. juli 1965 blev A. Camera erklæret uarbejdsdygtig. Den 9. november s.å. tillod lægen ved hendes forsikringsinstitution, Union nationale des mutualités socialistes (UNMS), hende at tage ophold i Italien fra 15. november til 14. december. Hun vendte ikke tilbage herfra ved udløbet af sit ophold. Efter at have undladt at efterkomme en opfordring til at gennemgå en helbredsundersøgelse i Belgien blev hun undersøgt af den italienske sygesikringsinstitution, der var kompetent ifølge den i 1950 mellem

1 — Oversat fra nederlandsk.